

Laidiens: 30.06.2017., Nr. 129

Oficiālās publikācijas Nr.: 2017/129.4

Ministru kabineta noteikumi Nr. 368

Rīgā 2017. gada 27. jūnijā (prot. Nr. 32 33. §)

Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 22. janvāra noteikumos Nr. 52 "Noteikumi par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību"

*Izdoti saskaņā ar Dzīvnieku aizsardzības likuma
10. panta 4. punktu un 24.² pantu*

Izdarīt Ministru kabineta 2013. gada 22. janvāra noteikumos Nr. 52 "Noteikumi par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību" (Latvijas Vēstnesis, 2013, 24. nr.) šādus grozījumus:

1. Papildināt VIII nodaļu ar 89.¹ punktu šādā redakcijā:

"89.¹ Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs, kas ir saņēmis izmēģinājuma projekta atļauju dzīvnieka izmantošanai procedūrā, un izmēģinājumu dzīvnieka audzētājs, kas audzē ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kuriem ir tīši veidots un izpaužas kaitīgs fenotips, dienestā līdz kārtējā gada 1. martam elektroniski iesniedz pārskatu par izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanu procedūrā iepriekšējā gadā saskaņā ar šo noteikumu 7. pielikumu."

2. Papildināt noteikumus ar 134. punktu šādā redakcijā:

"134. Pārskatu par izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanu procedūrā 2016. gadā izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs un izmēģinājumu dzīvnieka audzētājs iesniedz dienestā līdz 2017. gada 31. augustam."

3. Papildināt noteikumus ar 7. pielikumu (pielikums).

Ministru prezidents

Māris Kučinskis

Zemkopības ministra vietā –

aizsardzības ministrs

Raimonds Bergmanis

Zemkopības ministrijas iesniegtajā redakcijā

Pielikums

Ministru kabineta

2017. gada 27. jūnija

noteikumiem Nr. 368

Pārskatā par izmēģinājumu dzīvnieku izmantošanu procedūrā iekļaujamā informācija

I. Vispārīgā informācija

1. Id1 – norāda izmēģinājumu dzīvnieku lietotāja reģistrācijas numuru.
2. Id2 – norāda izmēģinājumu projekta atļaujas numuru. Ja izmēģinājumu projektā ir iekļautas vairākas procedūras, tad aiz projekta atļaujas numura norāda procedūras, ievērojot kārtību, kāda ir izmēģinājumu projektā.
3. Id3 – norāda A vai B (A – ja procedūru smaguma pakāpē nav izmaiņas, B – ja procedūru smaguma pakāpē ir izmaiņas).
4. Datus ievada par katru dzīvnieka izmantošanas reizi un katru procedūru.
5. Ievadot datus par dzīvnieku, vienā kategorijā izvēlas tikai vienu iespēju.
6. Par dzīvniekiem, kas nonāvēti, lai iegūtu orgānus un audus, kā arī par indikator dzīvniekiem dati nav jāsniedz, ja vien dzīvnieki nav nonāvēti saskaņā ar projekta atļauju, izmantojot šo noteikumu 6. pielikumā neiekļautu metodi, vai papildus nav veikta manipulācija, kura nav tieši saistīta ar dzīvnieka nonāvēšanu un audu iegūšanu.
7. Nonāvētos neizmantotos dzīvniekus datus neiekļauj, izņemot ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kam ir tiši veidots un izpaužas kaitīgs fenotips.
8. Dzīvnieku kāpurformas uzskaita, kad tie kļūst spējīgi baroties patstāvīgi.
9. Zidītāju sugu augļu un embriju formas neuzskaita. Uzskaita tikai dzimušos un dzīvos dzīvniekus, tostarp ar ķeizargriezīgu dzimušos dzīvniekus.
10. Ja ar iepriekšēju atļauju vai bez tās ir pārsniegti smaguma pakāpes "griesti", šos dzīvniekus un to izmantošanu pārskatā atspoguļo tāpat kā citos izmantošanas gadījumos un piemēro kategoriju "smaga".
11. Datus atspoguļo tā gada pārskatā, kurā beidzas procedūra. Pārskatā par izmēģinājumiem, kas iesniedzas otrajā kalendāra gadā, visus dzīvniekus var atspoguļot vienkopus pēdējās procedūras beigu gadā. Pārskatā par izmēģinājuma projektiem, kas ilgst vairāk nekā divus kalendāra gadus, dzīvniekus atspoguļo tajā gadā, kad tos nonāvē vai tie nobeidzas.
12. Ja izmanto kategoriju "Cits", aprakstošajā daļā obligāti jāsniedz detalizētas ziņas.

II. Informācija par ģenētiski pārveidotiem dzīvniekiem

13. Pārskata ailē "Ģenētiski pārveidoti dzīvnieki" norāda dzīvniekus, kas ģenētiski modificēti (ar transgēnām, gēnu inaktivācijas un citām ģenētiskas pārveidošanas metodēm), un dzīvniekus ar dabiskām vai inducētām mutācijām.
14. Pārskatā atspoguļo ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kas izmantoti:
 - 14.1. jaunas līnijas izveidošanai;
 - 14.2. lai uzturētu stabilu līniju, kurai tiši veidots kaitīgs fenotips, un tas izpaužas;

14.3. citās (zinātniskās) procedūrās, nevis līnijas izveidošanai vai uzturēšanai.

15. Visus dzīvniekus, kas ir ģenētiskā pārveidojuma nesēji, pārskatā atspoguļo tad, kad tiek izveidota jauna līnija. Pārskatā atspoguļo arī dzīvniekus, kas izmantoti superovulācijai, vazektomijai, embrija implantēšanai (šie dzīvnieki paši var būt vai nebūt ģenētiski pārveidoti). Nav jāatspoguļo saistībā ar jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošanu radušies ģenētiski normāli dzīvnieki (savvaļas tipa pēcnācēji).

16. Jaunas ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošanai izmantotos dzīvniekus kategorijā "Mērķi" atspoguļo pie līnijas izveidošanas mērķiem vai nu "Fundamentālo pētījumu", vai "Praktiskās izpētes un lietišķo pētījumu" kategorijā.

17. Jaunu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku celmu vai līniju uzskata par "stabilu" tad, kad ģenētiskais pārveidojums ir stabilizējies (tam vajadzīgas vismaz divas paaudzes) un kad ir pabeigts labturības novērtējums.

18. Labturības novērtējumā tiek noteikts, vai jaunizveidotajai līnijai ir sagaidāms tīši veidots kaitīgs fenotips, un, ja tas tā ir, no konkrētā brīža dzīvniekus ziņojumā atspoguļo kategorijā "Tādu stabilu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku koloniju uzturēšana, kurus neizmanto citās procedūrās" vai attiecīgā gadījumā pie citām procedūrām, kurām šie dzīvnieki tiek izmantoti. Ja labturības novērtējumā tiek secināts, ka līnijai kaitīgs fenotips nav sagaidāms, tās audzēšana neietilpst procedūrā un ziņojumā vairs nav jāatspoguļo.

19. Kategorija "Tādu stabilu ģenētiski pārveidotu dzīvnieku koloniju uzturēšana, kurus neizmanto citās procedūrās" aptver dzīvniekus, kas vajadzīgi, lai uzturētu kolonijas ar ģenētiski pārveidotiem stabilu līniju dzīvniekiem, kuriem piemīt tīši veidots kaitīgs fenotips un kuriem kaitīgā genotipa dēļ ir bijušas sāpes, ciešanas, diskomforts vai ilgstošs kaitējums. Nodomātais līnijas uzturēšanas mērķis nav jānorāda.

20. Visus ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kas izmantoti citās procedūrās (nevis ģenētiski pārveidotas līnijas izveidošanai vai uzturēšanai), pārskatā atspoguļo atbilstoši attiecīgajam mērķim (tāpat kā ģenētiski nepārveidotus dzīvniekus). Šiem dzīvniekiem var piemist vai nepiemist kaitīgs fenotips.

21. Ģenētiski pārveidotus dzīvniekus, kuriem izpaužas kaitīgs fenotips un kurus nonāvē, lai no tiem iegūtu orgānus un audus, pārskatā atspoguļo pie attiecīgajiem primārajiem mērķiem, kam šie orgāni vai audi ir izmantoti.

III. Informācija par atkārtotu dzīvnieku izmantošanu salīdzinājumā ar ilgstošu izmantošanu

22. Viena dzīvnieka izmantošana vienam zinātniskam, eksperimentālam, izglītības vai mācību mērķim ilgst no brīža, kad dzīvniekam piemēro pirmo metodi, līdz brīdim, kad ir pabeigta datu vākšana, novērojumi vai ir sasniegts izglītības mērķis. Parasti tas ir viens eksperiments, tests vai vingrināšanās metodes izmantošanā.

23. Viena procedūra var aptvert vairākus posmus (metodes), kuri visi ir obligāti saistīti ar viena rezultāta sasniegšanu un kuros jāizmanto viens un tas pats dzīvnieks.

24. Izmēģinājumu dzīvnieka lietotājs pārskatā atspoguļo visu procedūru, arī jebkādu sagatavošanu (neatkarīgi no vietas, kur tā notiek), un atspoguļojumā ņem vērā ar sagatavošanu saistīto ciešanu smagumu.

25. Sagatavošanas piemēri ir ķirurģiskas procedūras (piemēram, kanulu ievadīšana, telemetrisku ierīču implantēšana, ovariectomija, kastrācija, hipofizektomija) un procedūras bez ķirurģiskas iejaukšanās (piemēram, modificētas barības izēdināšana, diabēta izraisīšana). Tas pats attiecas uz ģenētiski pārveidotu dzīvnieku audzēšanu, tas ir, ja dzīvnieks izmantots paredzētajā procedūrā, galalietotājs pārskatā atspoguļo visu procedūru un ņem vērā ar fenotipu saistīto smaguma pakāpi. Sīkāku informāciju skatīt iedaļā par ģenētiski pārveidotiem dzīvniekiem.

26. Ja sagatavotais dzīvnieks netiek izmantots zinātniskam mērķim, bet šā dzīvnieka sagatavošanā ir pārsniegts šo noteikumu 5.6. apakšpunktā noteiktais sāpju, ciešanu, diskomforta un ilgstoša kaitējuma minimālais līmenis, iestādei, kas sagatavojusi dzīvnieku, pārskatā pie paredzētā mērķa jāatspoguļo informācija par sagatavošanu kā par neatkarīgu procedūru.

IV. Statistikas datu aizpildīšanas kārtība

27. Aizpilda aili, norādot dzīvnieku veidu (1. tabula):

27.1. visas galvkāju sugas zem ziņojuma virsraksta "Galvkāji" atspoguļo no stadijas, kad dzīvnieks kļūst spējīgs baroties patstāvīgi, t. i., astoņkājus un kalmārus tūlīt pēc izšķilšanās un sēpijas aptuveni septiņas dienas pēc izšķilšanās;

27.2. zivis atspoguļo no stadijas, kad tās kļūst spējīgas baroties patstāvīgi. Zebrzivis, ko tur audzēšanai optimālos apstākļos (aptuveni + 28 C), skaita piecas dienas pēc apaugļošanās.

1. tabula

27. Dzīvnieku veids
27.1. Peles (<i>Mus musculus</i>)
27.2. Žurkas (<i>Rattus norvegicus</i>)
27.3. Jūrascūciņas (<i>Cavia porcellus</i>)
27.4. Zeltainie kāmji (<i>Mesocricetus auratus</i>)
27.5. Ķīnas kāmji (<i>Cricetulus griseus</i>)
27.6. Smilšu pele (<i>Meriones unguiculatus</i>)
27.7. Citi grauzēji (citi Rodentia)
27.8. Truši (<i>Oryctolagus curiculus</i>)
27.9. Kaķi (<i>Felis catus</i>)
27.10. Suņi (<i>Canis familiaris</i>)
27.11. Mājas seski (<i>Mustela putorius furo</i>)
27.12. Citi gaļēdāji (citi Carnivora)
27.13. Zirgi, ēzeļi un krustojumi (<i>Equidae</i>)
27.14. Cūkas (<i>Sus scrofa domesticus</i>)
27.15. Kazas (<i>Capra aegagrus hircus</i>)
27.16. Aitas (<i>Ovis aries</i>)
27.17. Liellopi (<i>Bos primigenius</i>)
27.18. Puspērtiķi (<i>Prosimia</i>)
27.19. Kalitriksi un tamarīni (piem., <i>Callithrix jacchus</i>)
27.20. Garastes makaki (<i>Macaca fascicularis</i>)
27.21. Rēzus makaki (<i>Macaca mulata</i>)
27.22. Zaļie mērkaķi <i>Chlorocebus spp.</i> (parasti <i>pygerythrus</i> vai <i>sabaeus</i>)
27.23. Paviāni (<i>Papio spp.</i>)
27.24. Vāverpērtiķi (piem., <i>Saimiri sciureus</i>)
27.25. Citi primāti, izņemot cilvēku ģints primāti (citas <i>Ceboidea</i> un <i>Cercopithecoidea</i> sugas)
27.26. Cilvēkpērtiķi (<i>Hominoidea</i>)
27.27. Citi zīdītāji (citi Mammalia)
27.28. Mājas vistas (<i>Gallus gallus domesticus</i>)
27.29. Citi putni (citi Aves)

27.30. Reptiļi (<i>Reptilia</i>)
27.31. Ranas (<i>Rana temporaria</i> un <i>Rana pipiens</i>)
27.32. Vardes (<i>Xenopus laevis</i> un <i>Xenopus tropicalis</i>)
27.33. Citi abinieki (citi <i>Amphibia</i>)
27.34. Zebrzivis (<i>Danio rerio</i>)
27.35. Citas zivis (citas <i>Pisces</i>)
27.36. Galvkāji (<i>Cephalopoda</i>)

28. Ailē norāda atkārtotu dzīvnieku izmantošanu (shēma):

28.1. katra dzīvnieka izmantošanas reizi ziņojumā atspoguļo katras procedūras beigās;

28.2. iepriekš neizmantoto dzīvnieku skaits statistikā atspoguļo tikai saistībā ar sugu un dzimšanas vietu, tāpēc atkārtoti izmantotiem dzīvniekiem dzimšanas vietu nenorāda;

28.3. ziņojumā atspoguļo dzīvnieka reālās ciešanas procedūras laikā. Dažos gadījumos tās var būt ietekmējusi iepriekšēja izmantošana, bet tas nenozīmē, ka nākamajā izmantošanas reizē ciešanas vienmēr ir smagākas, un dažkārt pieraduma dēļ tās pat samazinās. Tāpēc smaguma pakāpi nenosaka, summējot iepriekšējo izmantošanas reižu smaguma pakāpes. Ciešanu smagumu katrā gadījumā novērtē atsevišķi.

29. Ailē norāda dzīvnieku dzimšanas vietu:

29.1. Dzīvnieki, kas dzimuši ES pie reģistrēta audzētāja
29.2. Dzīvnieki, kas dzimuši ES, taču ne pie reģistrēta audzētāja
29.3. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā
29.4. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā pasaulē

29.1. norāda vietu, kurā dzīvnieks ir dzimis, nevis vietu, no kurienes tas piegādāts;

29.2. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši ES pie reģistrēta audzētāja" ietver dzīvniekus, kas dzimuši pie izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, kuriem ir piešķirta atļauja un kuri ir reģistrēti Eiropas Savienības kompetentajā iestādē atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem par zinātniskiem mērķiem izmantojamo dzīvnieku aizsardzību;

29.3. apakš kategorijā "Dzīvnieki, kas dzimuši ES, taču ne pie reģistrēta audzētāja" ietver dzīvniekus, kas nav dzimuši pie reģistrētiem izmēģinājumu dzīvnieku audzētājiem, piemēram, savvaļas dzīvnieki, lauksaimniecības dzīvnieki (izņemot gadījumos, kad audzētājam ir piešķirta atļauja un tas ir reģistrēts), kā arī dzīvnieki, uz kuriem attiecināmi atbrīvojumi saskaņā ar šo noteikumu 14. punktu;

29.4. apakš kategorijās "Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā" un "Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā pasaulē" ietver visus dzīvniekus neatkarīgi no tā, vai tie audzēti pie reģistrēta izmēģinājumu dzīvnieka audzētāja vai citur, kā arī savvaļā sagūstītos dzīvniekus.

30. Ailē norāda primātu, izņemot cilvēku ģints primātu, izcelsmi:

30.1. Dzīvnieki, kas dzimuši pie reģistrēta audzētāja ES
30.2. Dzīvnieki, kas dzimuši pārējā Eiropā
30.3. Dzīvnieki, kas dzimuši Āzijā
30.4. Dzīvnieki, kas dzimuši Amerikā
30.5. Dzīvnieki, kas dzimuši Āfrikā
30.6. Dzīvnieki, kas dzimuši citur